

Bevezetés

A „TÁTRA – Részletes kalauz” 3. kötete a Tátra főgerincének a Toman-hágótól a Vésett-nyeregig terjedő szakaszát valamint e szakaszcsoport leágazó összes oldalgerincet ismerteti. Más szavakkal: a **Vörös-hegyek** (Červené vrchy, Czerwone Wierchy, Rote Berge) ny. részét. A k. részt a kalauz 2. kötetében ismertettük. A Vörös-hegyek négy fővölgy fölött emelkednek: A Csendes-, a Kápolna-, a Kis-réti- és a Lengyel-Sebes-patak völgye fölött. A hegység határai:

1. Ny-on – a Kápolna-völgy alja a **Kevély-** (Pyšný potok, Pyszniański Potok, Stolzbach) és a **Lengyel-Toman-patak** (Tomanov potok poľský, Tomanowy Potok Polski, Polnischer Toman-Bach) összefolyásától Kíry településig.

2. É-on – Az Alsó erdei út szakasza Kíry településtől a Kis-réti-völgy torkolatáig.

3. K-en – A Kis-réti-völgy torkolatától az **Alsó-Mormota-völgyig** (Nižná Svišťovka, Niznia Świstówka, Unteres Murbeltiertal), a **Konrád-nyereg** (Kondratovo sedlo poľské, Kondracka Przełęcz, Konrad-Sattel) ny. bemélyedése, e nyeregből a **Pokol-katlanba** (Peklo, Piekło, Höllenkessel) levezető hegyoldal, a Pokol-katlan alja és küszöbe, majd a **Konrád-völgy** (Kondratova dolina, Dolina Kondratowa, Konrad-Tal) főága egészen a **Konrád-púpi-nyeregig** (Kondracké sedlo, Przełęcz pod Kopą Kondracką, Konrad-Kuppensattel). Innen a hegység határa a **Jávor-vályú** (Javorový žľab, Jaworowy Żleb, Ahornschlucht) a **Jávor-** (Javorový potok, Jaworowy potok, Ahornbach) és a **Liptói-Toman-patak** (Tomanov potok liptovský, Tomanowy Potok Liptowski, Liptauer Toman-Bach) összefolyásáig.

4. D-en – **Liptói-Toman-völgy** (Tomanova dolina, Dolina Tomanowa Liptowska, Liptauer Toman-Tal), a Toman-hágó és a **Lengyel-Toman-völgy** (Tomanova dolina poľská, Dolina Tomanowa Polska, Polnischer Toman-Tal) egészen a a Kevély- és a Lengyel-Toman-patak összefolyásáig.

A Vörös hegyek – és egyben a 3. kötetben ismertetett terület – legmagasabb csúcsa a Vésett-kő. Ez a csúcs ugyan a legmagasabb, de felépítésében nagyon egyszerű. A kevéssel alacsonyabb Komor ezzel elentétben földrajzilag az egész hegység legbonyolultabb része, melynek

ny. hegyoldala különösen bonyolult felépítésű. A hegymászók és barlangászok számára szokatlanul vonzó cél. A jelen kötetben ismertetjük a Tátra legnagyobb méretű mészkő letöréseit: az Öszvér-torony és a Miętusz-szószék falát. E falak alacsonyabbak a Giewont vagy a **Nagy-torony** (Veľká veža, Wielka Turnia, Grosser Turm) falainál, de nehézségükkel messze meghaladják azokat. Határtalan lehetőség rövid, de rendkívül nehéz sziklautak mászásához. A barlangászok számos, a legkülönbözőbb nehézségű, hosszúságú és mélységű barlang között válogathatnak. A legnehezebbek és legszebbek: a Viszoka–Hét-küszöb, Zergebarlang, Madár-kürtő, Litvor-jégbarlang, Miętusz-barlang ... a végtelenségig lehetne sorolni. Sajnos a terület a hegymászók elől le van zárva, a barlangászat pedig erősen korlátozva van. E sorok írója mélyen meg van győződve arról, hogy nincs valódi ellentét a „sportolók” és a „természetvédők” között. Az előbbieket nem számottevőek és érzelmi kapcsolatuk a Tátrával vitán felüli. Az utóbbiaknak hatalmas nehézségük van a tömegturizmussal, az erdőgazdasággal, a menedékházakkal és a – szegény bevallani – némelyik menedékházban divatba kerülő vadászó tevékenységgel. Úgy tűnik, a Tátra jól felfogott érdekében, a két említett csoport szoros együttműködése lenne kívánatos. Az első hegymászók természetvédők voltak; az első természetvédők pedig hegymászók. E két szenvedély egységét az 1900-as évek elején Jan Gwalbert Pawlikowski testesítette meg. A következő nemzedékek utánzásra méltó jelképe!

A kalauz 3. kötetében az 1. kötetben lefektetett és a 2. kötetben kiegészített elvek szerint szerint járunk el.